

NÉPELEGYSÉG

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Szt. A. utcán (Orvós-utca) 16. — Távfelszól. 17-53
Sepsiszentgyörgy, Szabadság-ter 10. sz. — Távd. 17
REDAKTORAI NEM OKÚNK MEG.

POLITIKAI NAPILAP

Feladv. szerkesztő: KURKO GYARFAS
Bejegyzve a brassói törvényszéken G. II. 1708/1944 szám alatt
Engedélyezte: Cenzura Militara az 1437/1944 A. T. szám alatt

KIADÓHIVATAL:

Brassó, Piata Gh. I. (Răsăritu) 2. sz. — Távfelszól. 17-50
Sepsiszentgyörgy, Lenin-ut 1. sz. — Távfelszól. 17
ELŐFIZETÉSI-DÍJ EGY HÓNAPRA 550 LEJ

Az aradi tizenhárom halála életre buzdít

Írta: Dr. CSÁKÁNY BÉLA

Oktober hatodika, az aradi gyásznap. Magunk között a 40-45 éves szabadságharcosok bukásának.

A tizenhárom vértanú emléke a nagy-szerű halál látomásának máig ható valóságával égeti belünk a szabadságharc eszméit.

A „halhatatlan halottak” történelmi alakjai ellenállhatatlan erővel kényszerítenek arra, hogy magunkba nézzünk. Vértanúkat újra és újra népünk sors. kérdéseire irányítja figyelmünket. Felreérthe-etlenül kijelöli azt az utat, amelyen mennünk kell ha azt akarjuk, hogy áldozatunk ne lett legyen hiábavaló.

Mindenekelőtt egyéni nagyságuk ínt követésre. Példájuk bizonyítja: népünk sorsának jobbrafordulásáért egyénenként is vállalunk kell a harcot. Egyéni életünk nem választható el a közösség életétől. A közösség bukása menthetetlenül magával rántja a hozzájáruló egyéneket is. Eppen ezért egyedül letehető: magatartás az ö magatartásuk; a közösség sorsának vállalása a végső következményekig. Hiába várjuk, hogy népünk sorsa jobbra forduljon ha magunk nem állunk be minden erőnkkel, minden tehetségünkkel, teljes munkabírással a harcok sorába. Tánácsok írja a Budapesti levelekben: „Heverő tagjai nem lehetnek egy társaságnak sem. Ha pedig ilyenek befészkeltek a társaságba magukat, ha fent kíván maradni egy ilyen társaság, a lombo dögöket ki kell kebeléből hányni.”

Népünk pedig fent kíván maradni. S ezért mindenkitől elvárja, hogy egyéni kényelmének, büszségi szempontjainak teljes figyelmen kívül hagyásával vegyen részt jövőjéért folytatott küzdelemben.

A tizenhárom vértanú a szabadságharc többi hőse a magyarság legzelesebb rétegének világosan felismert érdekéért adta életét. Nem ábrándokat kergettek: harcukat a szűk világ valóságának szimbólumaként vélték. A haladás eszméjének harcosai voltak. Nem csak Petőfi énekelte meg a világ-szabadságot, mindnyájuk eleven mozgató ereje az a hit volt, hogy a magyar szabadság elválaszthatatlan a világszabadságtól. A magyar nép sorsa elválaszthatatlan a körötte élő népek sorsától. Hitük a mi hitünk is: népünk jövőjét csak a haladás erőinek a haladáellenes erők fölötti győzelme biztosítja.

A magyarság sorsa határokon innen és túl ma is azon fordul meg, hogy valóra tudjuk-e végre váltani a szabad dunal népek szövetségének kosszóló eszméjét. Ez a szövetség a világ haladás-demokráciájának élén járó Szovjetunió barátságával egyedül biztosítka, annak, hogy népünk életében nem lesz új Világos.

A szabadságharc a népünket megsemmisítéssel fenyegető habsburgi el-

nyomás ellen folyt. Ma: azok ellen a nemzetközi erővel szembe kell állnunk, amelyek a népek megkegyelmezésével szemben az ellentétek szításával akarják nepellenes létüket biztosítani.

A szabadságharc tüzeben a társadalmi igazságosság gondolata is égett. Ma: be kell fejeznünk azt a munkát, amelyet a reakció akkori győzelme felhagyott.

Mi október hatodikán nem gyászolunk. Október hat számunkra a demokratikus szabadságjogokért folytatott küzdelem kimeríthetetlen erőforrása. Tudjuk, hogy a vértanúk vére nem hullott

hiába. Áldozatuk tüze érlelte az eszméket, amelyek ma már nemcsak a magyar nép, hanem a világ szabadságharcosainak szívében élnek. „A földnek, hogy termékeny és virító legyen, nemcsak esőre, hanem koronként vérrre is van szüksége és ha idején nem itatjuk meg, később midőn megszomjazik majd kétannyit követel.”

Ma október hatodikán azt a hazafias jelszavakba bújtatott, lényegében csak egy szűk társadalmi réteg önkéntes katonái szolgáló politikát átkozzuk, amely

addig szomjaztatta a magyar élet rögett, míg a legzelesebb neprétegek véré követelte újabb áldozatul.

Az aradi tizenhárom halála életre buzdít. Népünk most már végtörvényesen levonta a történelmi tanulságot. Nem engedjük többé, hogy a magyarságot idegen imperializmusok eszközve legyenek. Nem engedjük, hogy a haladás elleneségét saját életérdeke ellen orrából fogva vezessék és ezzel újabb nemzeti katasztrófába dönték.

Mi összefogunk a haladás román erőivel a velük együtt a világ szabadságharcos népeivel. Együtt tesszük azon, hogy végre valósággá váljék az, amit az aradi Ereklyemúzeumban őrzött egyik szabadságharcos zászlón olvassunk. Az a jelszó, amely ma is lűt minket:

„Jog, szabadság és a béke.”

Meggyorsítják a békeértékező munkáit

Rendezik a magyar-csehszlovák területi kérdéseket

A négy nagyhatalom külügyminiszterei tegnap este Párisban meg tárgyalták azokat az ügyrendi szabályokat, amelyek stílettik a jövő heti teljes ülés lefolytatását. Ugy határoztak, hogy hétfőtől kezdve három napot az olasz békeszerződésnek és egy napot a többi államoknak szentelnek. Az üléseken csak két delegátus szólhat fel minden egyes módosító indítvány mellett és ellen is. A beszédek időtartamát, az első 30 percben, a második 5 percen állapították meg. A miniszterek azt is elhatározták, hogy megkezdik az olasz szerződés megvitatását még akkor is, ha a gazdasági szakaszokkal nem végeztek. A békeértékező teljes ülése vasárnap foglalkozik ezekkel a javaslatokkal.

Molotov ma reggel hazautazott Moszkvába, de a jövő heti teljes ülésre visszatér Párisba.

Az olasz gazdasági bizottság tegnap este a jóvátetelek kérdését tárgyalta.

A magyar politikai és területi bizottság elfogadta az albizottság ama javaslatát, amely szerint Csehszlovákia Pozsonnyal szemben területet követel Magyarországtól. Ezt részben teljesítik és Magyarországnak át kell adnia a követelt terület északi

részét három községgel. Csehszlovákia továbbá azt is kerte, hogy nyilvántásuk semmisen a bécsi döntés pénzügyi következményeit és kéri, hogy adják vissza a csehszlovák vagyontárgyakat. — Magyarországnak meg kell térítenie az Egyesült Nemzetek tulajdonában okozott kár 75 százalékát.

(Páris) — A balkáni államok és Finnország gazdasági bizottságának csütörtöki ülésén Magyarországi kártérítési kötelezettségével foglalkoztak.

Byrnes az amerikai-francia barátságról

(Páris) — Byrnes, az Egyesült Államok külügyminisztere, a párisi repülőklubban beszédet mondott és elismerő szavakkal emlékezett meg Bidault francia miniszternek az értekezlet érdekében kifejtett tevékenységéről. A francia-amerikai összeköttetéssel kapcsolatban a következőket mondotta

— Bármilyen gyakoriak is voltak a két nemzet között fennálló véleményeltérések a két nemzet mégis megmutatta a multban és megmutatja a jövőben is, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség zászlója alatt mégiscsak találkozott.

Kijelentette továbbá, hogy az Egyesült Államok nem fognak izolációs politikát folytatni, hanem aktív részt vesz a béke fenn-

tartásának munkájában.

A német problémával kapcsolatban Byrnes azt mondta, hogy amíg Németországban megszálló csapatok lesznek, a megszállásban az Egyesült Államok csapatai is részt vesznek.

Az Egyesült Államoknak nincs semmi területi igényük, de azt akarják, hogy részesei legyenek az igazságos és tartós béke létrehozásának.

Az Egyesült Államok ellene vannak a német militarizmus újjászületésének.

A Sztalin-nyilatkozattal kapcsolatban a következőket mondotta:

— Teljesen egyetértek Sztalin álláspontjával. Remélem, hogy ez a nyilatkozat véget vet annak a vád-nak, amely szerint egy nemzet, vagy

nemzetsoport a Szovjetunióval szembeni bekerítésére törekednek.

(London) — Az Angliában tartózkodó Eisenhower tábornokot, az Egyesült Államok vezérkari főnökét Edinburgh város díszpolgárává választották. Beszédében kijelentette, hogy egy esetleges új háború csak a képzeletre elten szenvedéseket, vidékek feperzését és városok lerombolását hozná maga után, s az emberiség leírhatatlan károkat szenvedne elszívve.

A demokraták nem vesznek részt az új görög kormányban

(Atina) — Csadanzs miniszterének György királynak benyújtotta az új kormány névsorát. Az ellenzéki pártok nem vesznek részt a kormányban. A görög királyi kihalgatáson fogadta az ellenzéki pártok vezetőit. Az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel együtt újabb szigorú intézkedéseket fogantatott a partizánok és aszimpatizánsok ellen. Az EAM szervezet vezértárára kijelentette, hogy a szláv népek magatartásában nem lát Görögországellenes akcióit.

Az angol megszálló csapatok az okai a zavargásoknak.

A partizánok hosszú ideig megadás-sal tűntek a jobboldali támadásait, de végül a hegyekbe menekültek.

A párisi békeértékezőtről szólva az EAM szervezet főtitkára kijelentette, hogy a görög követelések visszautasításának az az oka, hogy angol csapatok állomásoznak Görögországban.

(Páris) — A francia RMP ügyvezető igazgatósága felhívást tett közé a rádóban és a sajtóban és kéri a francia állampolgárokat, hogy október 13-án szavazzanak az új alkotmánytervezetre. A francia szocialista párt hasonló felhívással fordult az országhoz. A kommunisták párt még nem tette ugyanezt, de támogatást ígért. De Gaulle el-lelzi az alkotmánytervezetet.

Magyar anyuk! Gyermeked jövője függ — győzelmetől. Szavazzatok mindnyájan a békére és egyenlőségre!

HIREK

Most csak az az igaz magyar,
Ki népevel egyet akar.
Közös sorsunk, közös jelünk,
Választani ezzel megyünk.

De, testvérem, azt ne feledd,
Asszonyod is jöjjön veled!
Maskepp van most, mint a multban
Egyenlőség harcban, jogban.

Hogyha mi is pártoskodunk,
Saját magunk ellen vagyunk.
Egység kell most, nem szétválás,
A vezértől Kurkó Gyrástól!

Kovács István választási rímusa
(Terja, Ilárenszeck megye)

— A Bucsecsen leesett az előő hó.
Tegnapelőtt ejtél és tegnap reggel a
Bucsecsen és a predelkő környéki he-
gyekben erősen havazott. A hőmér-
séklet egész Erdélyben, de a fővá-
rosban is erősen lecsökkent.

— CUKORÜZÉREK EGYMÁSKÖZT
Gerlei brassói kereskedő feljelentést
tett a törvényszéken Hienning, a hely-
béli Eitel és Ziriakus cég segédje ellen
aki szerinte 8 millió lejellel becsapta.
Gerlei ugyanis két tanárral, Molnár-
ra és Kósával, átadott Hienningnek 8 mil-
lió lejt, hogy nagyobb mennyiségű cuk-
rot hozasson nekik a marosvásárhelyi
cukorgyárból. Hienning azonban a pénzt
elköltötte, anélkül hogy cukrot hozna-
l volna. A nyomozási és ügyészeg foly-
tatja.

— A brassói Arlus sakkőre október
6-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdet-
tel sakkversenyt tart, amelyen Marton
mérnök egyszerre 20 játékosal játszik.
A résztvevők óhajtok jelennek meg
pontosan a versenyen és hoznak magukkal
sakktablettákat is.

— ELFOGOTT TOLVAJNOK. Há-
rom honnapig ezéltől paratlan mé-
retű betores történt Brassóban. A
Bedner család szolgálója, Borbely
Margit egy bálon megismerkedett
Denes Elvirával, aki arra kérte,
hogy pár napig szállást adjon neki.
Néhány nap múlva azonban az új
barátjának kihasználta az alkalmat,
hogy a házasszony nem volt ott-
hon és rávette Borbely Margitot,
hogy a házból lévő értékes holmika-
kat együtt elszöktessenek. A két tol-
vajnok Szilágyssomlyóra utazott, út-
közben azonban mindent eladtak. In-
nen Denes Elvira Magyarországra
szökött, Borbely Margit azonban
visszatért Brassóba. Denes Elvirát
Budapestben tiltott határátlépésért
letartóztatták és visszaküldték Ro-
mánába. A brassói törvényszéken
mindketten beismertek tettüket.

● Községnevelőintézet. Mindazok-
nak, akik felejtetlen drága jó fer-
jem, illetve édesapának Simon Gyula
temetésén résztvettek, koporsójára vi-
rágot helyeztek, vagy részvételük bar-
milyen más módon kifejezték adak,
ezúton mondunk hála köszönetet. —
A gyógyító család.

— A MNSZ a szegény tanulóknak in-
gyen tankönyveket. A Magyar Népi
Szövetség országos tanügyi bizottsága
ajánlat indított a szegény és árva ele-
mista tanulók ingyenes tankönyvvel
való ellátása érdekében. Ezzel kapcsol-
osan ezúton felszólítja azokat az ele-
mista iskolai igazgatókat, akik igényje-
sítik még meg jutatták el a MNSZ köz-
pontjához (Kolozsvár, Már a királyne-
18.), hogy ez aköz jobb eredménye ér-
deklében megfontolják ezt a javaslat-
tást.

— Bírósg előtt a transnistriai la-
gerprébék. A buka-esti Tábla
nyolcadik szekciójára nemrég kezdte
meg Neumann Leon, Ismalescu ö-
rnagy és Vasile Petre háborús bünö-
sök perét, akik a transnistriai de-
portálókágerokban kínozták a depor-
táltakat. Ugyancsak felelősségre von-
ták őket a Dobrudzsában éltetőn-
vél lezártított szovjetreptűk. Porin
és Borjakozmóvics megkínóztatásá-

Sehol a környéken nincs annyi munkanélküli, mint Bibarcfalván, a borviz hazájában

(Bibarcfalva, a N. E. tudósítójá-
tól.) Ahogy a gépkocsi megáll a köz-
ségi háza előtt, azonnal kiszállunk, s
meg sem állunk a kis fenyőerdő al-
jában meghúzódnak borvizforrásig. A
gondozott forrás víze szinte vala-
mennyi székelyföldi ásványvizez fel-
veszi a versenyt.

A fürdőtelepet szeretnők megné-
zni, bár már elmúlt az évad. Kis-
selymnyagolt állapotban vannak az épü-
letek, a háború nyomait őrzik még
a bibarcfalvi fürdő kicsi házai is.
A kiűzött gyógyhatású ásvány-
vízforrás gondosabb kezelést is
érdemelné.

A Borhegy aljában kényelmes, egész-
séges nyaralót lehetne építeni. A fa-
házában nem kerülne nagyobb
anyagi kiadásba a fürdő rendbehoza-
tala és karbantartása.

Visszatérünk a községi házához. A
községi bíróval folytatott hosszabb
beszélgetésből megtudjuk, hogy a
nyár folyamán Erdővidéken hatalmas
pusztulást végzett a jégész, ami alól
Bibarcfalva sem volt kivétel. Az
ország és a jégész teljes mértékben
fönkrejtette a falu határát. Kiseb-
b-nagyobb károkat okozott az itéletűd
után a megáradt patak is.

A községnek amúgy is kicsi határa
van, módosabb gazdái nincsenek. Ér-

tesülésünk szerint

sehol a környéken nincs annyi
nyomorgó munkanélküli, mint
Bibarcfalván.

— Még olyan családok és vannak
— mondja a bíró fájdalmas szomor-
úsággal — ahol csak akkor esznek
kenyeret, amikor a hatósági lisztől
kiossák.

Ahogy az emberekkel elbeszél-
günk, kepet tudunk alkotni a falu la-
kosairól. Valamennyien szorgalmasan
dolgozó napzámosok, munkások,
csak az a baj, hogy nincsen munka-
lehetőség. Szívesen elmennének dol-
gozni, de nem hívja senki. Ez ér-
tethető is, hiszen a gazdák a kis birto-
kukat maguk is meg tudják művelni,
más munkaalkalom meg nem kínál-
kozik sehol.

Három tanterős elemi iskola mű-
ködik a faluban, a gyermekek na-
gyobb részét még tud iskolába menni,
amíg az őszi meleg napok tartanak,
de a hideg beálltával a szülők sem
lábbel, sem ruhát nem tudnak vásá-
rolni a nagy szegénység miatt.

Nagyon szomorú a bibarcfalvi
nincstelenség helyzete. Amerre eljár-
tunk, mindenütt csak panasz és pa-
nász halmozódott rakásra. Talán Er-
dővidéken csak Erdőfűlén találkoztunk
hasonló nyomorúságos helyze-
tel.

Reakciós merényletek a MNSZ falujáró csoportjai ellen

(Kolozsvár) — A MNSZ központi
választási irodája egyes megyékből
érkezett panaszok megvizsgálása után
a következő jelentést adta ki:

Szolnok-Doboka vármegyében egyes
hatóságok a választási névjegyzékek-
ből azon a címen hagyták ki feltün-
nően sok magyar választót, hogy
azok Imrédy és Szálasi pártívei vol-
tak, a felszabadított hadseregek elől
elmenekültek, vagy községi bírók vol-
tak a Horthy-rendszer idején. A
MNSZ Szolnok-Doboka megyei szer-
vezete ebben az ügyben panasszal
fordult a megyefőnökséghez és a
Demokrata Pártok Blokkjának segit-
ségét is kérte az ügy kivizsgálására.
A vizsgálat jelenleg folyik és a
MNSZ előterjesztésére minden ma-
gyar embert felvesznek a választási
névjegyzékbe, aki háborús bűnösség-
ből kifolyólag vagy más fasiszta te-
vékenységgel kapcsolatban nem el-
ítelt.

Ugyancsak kedvezően halad a volt
székely határhoz illő kapcsolatos pa-
nasz felülvizsgálása Maros-Torda
vármegyében is. Egyes reakciós ele-
mek, mint ismeretes, számos magyar
földműveléstől azon a címen akarták
elvenni a szavazói jogát, hogy a volt
székely határhoz illő teljesített vol-
gálatot, holott ez a szolgálat kötelező
katonai szolgálat volt és így egyéni-
leg ezért senki sem vonható felelős-
ségre.

A MNSZ marostordamegyei vá-
lasztási irodájának közhelőnése

ert. Ugyancsak ez a bíróság tárgyal-
ta le Stoianescu volt antonescuba-
rát bűnperét is.

— A Haladó Ifjúság csikszeredei elő-
adása. A Haladó Ifjúság csikszeredei
szervezete előadást rendezett. A zava-
tokból és különböző más számból
szélesített műsor nagyszámú érdekő-
dős hallgatók végé.

— NŐ AZ ELEGEDETLENSÉG
VILÁGSZERTE. A világ dolgozó
asszonyai ráébrednek, hogy össze-
fogásukban hatalmas erő rejlik,
amelyet az elnyomók ellen fordít-
hatnak. Világszerzte követelik jogai-
kat és munkaadóik sokszor kényte-
lenek megadni azokat. Amerikában

kitört a második tengerész-sztrájk,
amelynek 25 ezer résztvevője van.
Olaszországban pedig javában fo-
lyik a gázmunkások sztrájkja. Ar-
ról is hírt adtak, hogy a békéltető
tárgyalások meghusultak.

— A cipő és bőrpári munkások
szakszervezete kéri tagjait, hogy jelen-
jenek meg az október 7-én, hétfőn este
6 órai kezdettel tartandó rendkívüli
közgyűlésen a szabadságérti széké-
ben. Nap rendszeren a szakszervezők újra-
szervezése szerepel.

— Szolgálatos gyógszertárak Bras-
sóban. Szombat: Tulliu, Szabadság-
tér 1. és Masu, Kút-utca 74. — Vasár-
nap: Pavlejanu, Hirsch-utca 18. és
Perescu, Katonakórház-utca 1.

tel. Reméljük azonban, hogy az ille-
tekesek igyekezni fognak — a lehe-
tőségek szerint — támogatásban ré-
szesíteni a bibarcfalvi nincstelensé-
ket, mert hanem ellenkező esetben még
siralmasabb sorsra jut Bibarcfalva
inséges lakossága. Munkalehetőséget
kell teremteni a dolgozni akaró nöl-
külözöknök. Így talán lehetséges a
nyomor enyhítése. (Cs. I.)

Művészet és Művelődés

Megbűnhődik a kincskeresés

— Kiss Jenő „FehereMBER”
című színdarabjában

Kiss Jenőt eddig csak mint költőt
ismertük. A magyar irodalmi közö-
lemény min a fiatal eretici magyar
közönművészek egyik legtehetsége-
sebb tagját tartja számon. Kiss Je-
nő ez év tavaszán avatja drámaíró-
vá a kolozsvári Állami Magyar Szín-
ház. Ekkor mutatnak be „A feherem-
ber” című színdarabot, amelyet a drá-
ma és a közönség egyaránt elismeré-
ssel fogadott. A színdarab most je-
len meg a Kolozsvári Józsa Béla
Atheneum kiadásában, a „Működve-
lők színpadja” című sorozatban.

Az első, amit Kiss Jenő színdarab-
jának előadásán után megállapítha-
tunk az, hogy a szerzőnek nemcsak
jó gondolatai, kitűnő tolla, hanem
színpadi tudása is van.

„A feherember” tárgya a háború
utáni mindennapi életről szól. Egy
jószándékú, becsületes, falusi kere-
kesmester hazatér a fogságból és új-
rakezdi az életét. Tele van terveze-
tessel, munkavágygal; ezen a mun-
kaügyön kívül egy álom nyugtalan-
ítja a későbbi tragédiája is okozza.
Fehérhajú, fehér szakállú öregember
jelenik meg előtte álmdában s azt
mondja neki, hogy a kertjében lévő
diófa alatt kincs van elásva. Miklós,
a keresekmester, szeretné kezében
látni az álomban látott kincset, már
csak azért is, hogy betegnek fekvő
leányát orvoshoz vihesse. Feleségé-
nek mindeddig sikerült eltitkolnia
Miklós és a falu előtt leánya beteg-
ségének titkát: azt, hogy nagyon ös-
szemelegedett egy vendégekönálval
s azt, hogy az alatt a diófa alatt,
ahol Miklós kincset keres
— egy halott kis emberpalánta nyug-
szik. A bűn azonban nem maradhat
büntetlen s éppen Miklós örlött kinc-
skeresése lenyezi le kőzetve a titkot.

Kiss Jenő színdarabjában a háború
utáni magyar falu életének egyik
legsúlyosabb kérdésének kereszttet-
sét adja. Nem véletlen, hogy szin-
művét elsősorban éppen a műke-
nyélk számára adta ki a Józsa Béla
Atheneum.

A darab minden szempontból al-
kalmatlan arra, hogy a falvak népének
látókörét szélesítse s noha nincsenek
benné, nemhogy „életigazságok”,
mégis a lenyűgöző ábraképben nett er-
kölcsei nevelés feladatára hivatott.

(—ke)

MOZGÓK MŰSORA

BRASSÓ

Aro: Tegnap, ma, holnap (magyar).
— Astra: Havasi napsütés (magyar). —
Capitol: Moszkvai éjszakák — Corso:
A Benedek-ház (magyar). — Lumina:
A feltékonyság parazsa. — Redut: Fo-
londok szerencséje — Scala: Az áldo-
zathozal éltarcsa.

SEPSISZENTGYÖGY

8.1 a szerelem javára (magyar).

Demokrata kormány demokrata cselekedete

A demokrata Groza-kormány egy újabb cselekedetével bizonyította be a magyarság felé, hogy a legkomolyabb, a legteljesebb módon, nemcsak igérkezett, hanem cselekedetekkel is ott áll a magyarság ügye mellett úgy, amint azt a demokrácia szelleme megkívánja. Ha sérelem esik, azt orvosolni törekszik, annyival is inkább, mert a nemzetiségi sérelmek a megbúvó reakció munkájának a látható eredményei.

A Groza-kormány demokrata cselekménye, — amely nem ismer nemzeti különbséget, hanem románban is, magyarban is az ország egyenlő-jogú állampolgárát akarja látni —, Horváth Miklós dr. és társai esteben nyilvánult meg legutóbb. Horváth Miklós dr. sepsiszentgyörgyi orvost, a Magyar Népi Szövetség sepsiszentgyörgyi szervezetének elnökét és három társát a brassói hadbíróság az elmúlt napokban defigyitigliani kényszermunkára ítélte, letartóztatta és a nagyenyedi fegyházba akarta szállíttatni. A vád ellenük kémskedésre való felbujtás volt, a vádhatározat pedig az 1944 augusztus 23. előtti fasizta és félfasizta idők nyílt vissza, amikor a legjobban tombolt az a szellem és rendszere, amely felett Nürnbergben a világ szeme előtt a fasizmus felett győző hatalmak büntető bírósága most mondott marasztaló ítéletet.

A választások megtartásának küszöbén a magyarság átfogó demokrata népi szervezetének sepsiszentgyörgyi elnökének elítélése — a fasizta időkbeli származó kémkedési vád miatt — hatalmas rést ütött a demokráciába beilleszkedő tömegek egységén a reakció előnyére. A Magyar Népi Szövetség országos végrehajtóbizottsága az ítélet hallatára úgy döntött, hogy a demokrata Groza-kormányhoz fordul ebben a súlyos kérdésben és sürgős orvoslást kér. Nemcsak ebben az ügyben, hanem az utóbbi időkben a reakciós hivatali közegek által elkövetett más sérelmek ügyében is, amelyek a magyarságot érték a választási küzdelem utolsó menetében.

A demokrata Groza-kormány úgy intézkedett ebben a súlyos ügyben, amint egy nyílt, becsületesebb eszközkel dolgozó demokrata kormányzat intézkedhetik. Horváth Miklós és társait szabadlábra helyezték. Az ítéletet első fokon kimondták, azt megfellebbezték, tehát még nem jogerős, az ügy folyik tovább, a vádlottak szökésétől nem kell tartani — Horváth Miklós és társai hazamehetnek, hogy teljesítse ki-ki az ő hivatását, míg az utolsó szó el nem hangzik az ügyben, amely majd véglegesen mondja ki az igazságot. Így a reakciónak nem lehet süttogni, alattomban rágalmozni, — a maga módján egyszerre mellette is, ellene is — hogy a tömegeket minél jobban megzavarja és a demokrata egység ércvonalát megbontsa. A dolog nyílt lett, az igazságot majd végső fokon a pártatlan bíróság kimondja, addig mindenki végezze a maga dolgát és ki-ki teljesítse kötelességét a maga helyén.

Teohari Georgescu belügyminiszter tiszta látását, nyílt demokrata gondolkodását napnál fényesebben mutatja ez a gyors és minden irányban eleget tevő intézkedése. Nem kifogásolhatja ezt egy tisztességes demokrata ember, legyen az román, vagy magyar egyaránt — csak a reakció, amelynek az ország demokrata kormányzata megint kiragadott a kezéből egy hatalmas fegyvert, egy gondosan elkészített akna gyújtó zsinórját, talán éppen abban a pillanatban, amikor a kanócot meg akarja gyújtani.

A magyar tanerők brassói átképző tanfolyama egyre fokozódó érdeklődés mellett folyik

Az anyanyelvű íráskészség a haladás, a román nyelv elsajátítása az érvényesülés újai nyitja meg a magyar számára

(Brassó) — Közlöttük, hogy Brassóban is átképző tanfolyamra gyűltek össze a magyar tanárképző tanári MNSZ rendezésében. A Magyar Népi Szövetség központja két neves író, Kacsó Sándor és Méliusz Józsefet, valamint egy tudós-gyetemi tanárt, László Gyulát kérte előadás tartására. Mint megírtuk, az első napon Méliusz József az erdélyi magyar írók demokrata nevelő munkájáról, valamint a hivatásos magyar nevelőknek, a tanítóknak és tanároknak a munkában való célközösségéről tartott mélyen szántó előadást.

Erdélyi Gyula, a brassói magyar tankerület főigazgatója, a neves pedagógus, a magyar és román nyelv oktatásáról tartott szakelőadást. Ebből általános érdeklődésre tarthatnak számot az alábbi fontos szempontok.

A magyar nép tömegeinek nagy szüksége van arra, hogy anyanyelvén olyan elemi oktatást kapjanak, amely teljes írás és olvasáskészséget sajátíthat el mindenki. Ez főként a falusi földműves tömegek szempontjából végtelen fontos érdek. Mert az írás és olvasás készségének hiánya az, ami a falusi embert betokosítja falujába és elzárja előle a fejlődés útját. A román nyelv minél jobb elsajátítása beszédben és írásban a magyar ember számára szükségesebb, mint valaha ma, amikor a demokráciával megnyílnak előtte az érvényes

sülés lehetőségei.

Tompák József tanár a Bukarestben most befejeződött középiskolai tanári demokratikus átképző tanfolyam munkájáról számolt be. — Szemléltetően érzékeltette a tanfolyam szellemét is. Bár az ország egész területéről gyűltek ott össze a középiskolai tanárok, románok, magyarok vegyesen, ezáltal nyoma sem volt a „Vorbíti románesté” erőszakos sovíniszta szellemének. Elismeréssel említette meg, hogy a tanfolyamon a kormány részéről részt vett Potop nemzetnevelési államtitkár, valamint Drăgoescu tanügyi főfelügyelő ismételten kiemelték a tanfolyamon résztvevő magyar tanárok odaadó figyelmét és együttérzését a demokrata átképzés eszméje iránt. Egyébként is kifejezték és kihangsúlyozták az együttálló népek közti megértés és barátság testvéri szellemét.

A TANÍTÓ FELELŐSSÉGE A GYERMEK EGÉSZSÉGES FEJLŐDÉSÉÉRT

Dr. Kéry Béla orvos, egészségügyi tanár minden szavában megszülni való előadást tartott arról a felelősségről, ami a tanerőkre hárul a rájuk bízott gyermekek egészségi állapotáért, életéért. Különösen fiatalok, gyermekkorban kezdődő és később végzetessé válható betegségek megelőzője lehet a lelkiismeretes ta-

nító. Éppen ezért nagy súlyt kell helyezni a tanerők szükséges egészségügyi kiképzésére.

Nagy Mihály hírlapíró az iskolán kívüli népnevelésről tartott előadást. A gyakorlati megoldások szempontjából tárgyalta a kérdést. A szülők tanácsának megszervezésével például a tanító a társadalom minden rétegével állandó és benső kapcsolatot teremthet. Megtudhatja azt is, hogy a kezeire bízott tanulóknak milyen az otthoni környezete, a szülők eljárása, nevelési módja, amivel sokszor oly végtelen módon befolyásolják a gyermekek iskolai nevelését.

A ISKOLANKIVÜLI NÉP- NEVELÉS NEM TEHER, HANEM SERKENTÉS A FEJLŐDÉSRE

Az iskolán kívüli népnevelés ezért nem jelent túlságos terhet a tanítóknak, mert megkönnyíti számukra a rábízott gyermekek nevelését, az elért eredményekkel pedig serkenti tetteikésségét és ez mozgósítja benne a fejlődés erőt és készségét a haladás útján előre a nevelés terén.

Az előadást követő vita során többen javasolták, hogy a tanterület ilyen értekezleteit rendszeresíteni kell és azokon kidolgozni a tematikákat a korszerű iskolán kívüli népnevelés kérdéseiben.

Az iskolai nevelés fejlesztésének előmozdítása érdekében örömmel vették tudomásul a tanfolyam résztvevő tanerői, hogy a brassói Apáczai Csere János népfőiskola művelődési szakszervelet elhatározta, hogy a magyar tankerületi főigazgatóság székhelyén Brassóban pedagógiai szemináriumot létesít. Brassónak a Székelyföld szempontjából amúgyis különleges jelentősége van abban a tekintetben, hogy a székelylakta megyék lakossága főként Brassó nagyipari és kereskedelmi göcöntőjén át jut érintkezésbe az ország lüktető termelő életével. Erre árad ki az iparosodásra érett székelység is az ország különböző ipari vidékei felé, délre Bukarestig, vagy a tengerpartig, keletre Arad—Temesvárig, vagy a hunyadmegyei szénvidékig. Brassóból egyaránt betekintethető az erdélyi magyarság zömét képező székelység ő és új települési helyeinek élete és a lakosság művelődésének szükségletei.

A továbbképző tanfolyam egyre fokozódó érdeklődés mellett folyik tovább.

A DSZ vezetői nyilatkoznak:

A választók 93 százaléka iratkozik fel a névjegyzékbe

(BUKAREST) — A Demokratikus Pártok Blokkjának választási bizottsága tegnap sajtóértekezletet tartott, amelyen többek között Vântu Gh. adminisztrátor, Constantinescu Miron és Solomon Gh. nyilatkoztak.

A nyilatkozatokból kitűnik, hogy a Demokratikus Pártok Blokkjába tömörült hat párt között a legtekélyesebb összhang uralkodik. Ezen az értekezleten jelentették be, hogy az ország választásra jogosult lakosságának 93 százaléka vett részt a szavazáson. A Kommunista Párt jelöltjeinek 25 százaléka nő lesz.

Constantinescu Miron jóslása szerint — ami valószínűnek is látszik — a parlamentbe ezúttal nagyszámúan kerülnek be földműves és munkáselemek, amely a képviselőház összetételét gyökeresen változtatja meg. Az elmúlt rendszerek alatt alig egy-két munkás és földműves jutott be az országgyűlésbe.

A nők is éltek törvényadta jogokkal, amennyiben meglepő nagy számban iratkoztak fel a választási listákra. Jelek szerint országsszerte több nő fog szavazni, mint férfi.

Testnevelés

MA DÉLBE EGY ÓRÁKOR ÉRKEZ-
NEK BRASSÓBA A ROMÁNIA KÖ-
RÜLI KERÉKPÁRVERSENY
RÉSZEIVŐI

(Brassó). A ma délből érkező első romániai körüli kerékpárverseny résztvevőit, amelyen négy ország fiatal rajtol-
tak, feszült érdeklődés előzi meg.

Az egy napos szombat pihenő után a versenyzők friss erővel lendülnek küzdelemre, különösen az élenjárók közötti szűp versenynek leszünk tanúi, mi-

vel az első négy-öt versenyző között alig van néhány másodperc külön-
b-
zet.

A versenyzők részére Brassó társadalma további értékes pénz és természetbeni adományokat ajánlott fel. A versenyzők vasárnap reggel folytatják útjukat az utolsó, Brassó—Bukarest-i útszakaszon a fővárosba, ahol az ANEF testnevelési pályán lesz a beérkezési cél, amelyen a 14 napos, 1700 kilométeres verseny befejezést nyer.

Ha Bukarestbe jön,

látogassa meg a főváros legszebb és legelegánsabb

ARIZONA D'Hiver Restaurant Muzichallt

Strada Brezoianu 10.

Világhírű műsor, az élen: GICA PETRESCU énekel, Reininger zenekar kísérete mellett,

Duo Kőrösi, szenzációs akrobata táncos,
Duo Utassy minden szám, Suzana Popp
és Megedus Maç da step, táncok.

És más szórakoztató VARIETÉ számok.
Örök élménye marad, ha egy estéjét az ARIZONA D'HIVERBEN fogja eltölteni.

A „HAKOAH” S. C.

szombaton, október 5-én este
8 órai kezdettel

táncestélyt

rendez a Regal Kávéház ter-
meiben Brassó, amelyre eruton
hívja meg a Klub tagjait és
partolóit. A rendezőség.

Népünk és művészete

Az „Utunk” egyik legutóbbi számában Asztalos István az aranyos-széki búcsúról írt cikkében keserű szávalkal fakad ki az ellen az ügypedember ellen, aki a búcsút követő napon estén népdalként adja elő a „Messze, messze Csíkszékben...” kezdetű műdalt. Cikkében pár sorral alább így ír: „Nem vagyok fanatikus hűve annak, hogy mindenáron népdalra és néptáncra tanítsuk a népet. Valahogy fonákiaságnak tűnik ez előttem, hiszen soha sem jutna eszembe nyávgásra oktatót a macskák. Fel kell ugyan hívni a nép figyelmét arra, hogy mekkora érték a saját művészete, tudatosítani kell előtte.”

Az Asztalos István által említett eset nagyon sajnálatos, de nem még sajnálatosabb-e az, hogy népünk nagy hányada nem ismeri saját művészetét? Fonákiaság ez, ez a fonákiaság. Pedig így van szó: a népünk nem ismeri a népi művészetet, szinte így is mondhatnánk: nem ismeri saját magát. Hiszen falvainkon alig élnek a népdalok, az csárdás az egyetlen népi tánc, amit ismernek. A népi színdarabot pedig egyáltalában nem ismerik. Viszont annál jobban ismerik az érzélgős műdalokat, rossz emlékü „népszimfoniákat”. A rossz értelemben vett városi kultúra — nem tévesztendő össze a városi népi sajátos művészi megmutatásával — betört a faluba és megváltoztatta azt. Segített ebben a Szilágyi, Tóth Ede-féle népiességek, de a népi változásoktól távol álló színműirodalom is a film, amely hozzájárult, lelkiismeretes emberek kezében tömegszerte alakító hatalmas erő, de amely, ha rossz kezébe kerül — éppen nagymértékű eltorzításokhoz vezet — leirhatatlan lelki rombolást tud végezni.

Falvainkon — különösen a székelőföldi s ezen belül is éppen a hárszegi falvakon — népünk elfelejtette, nem ismeri sajátos művészetét: dalait, táncait, meséit, verseit. Ez a sajnálatos helyzet s ezen — azt hiszem minden magyar egyet — ezzel — változtatni kell.

Ha elfelejtette — meg kell tanítani! Nem fonákiaság ez, hanem kötelesség.

Falvezetőinkre, tanítóinkra váró munka. Nagyrésztben az ő feladatuk, hogy az egyetemes magyarság közkinésére, átviteltatására tegyék népi műveltségünk sajátos értékeit. Tehát, Asztalos István szávalával élve: „Fel kell hívni népünk figyelmét arra, hogy mekkora érték a saját művészete, tudatosítani kell előtte” és igenis minden magyar meg kell tanítani népünket saját művészetére. Ezt a munkát a néppel közösséget vállaló értelmiségű ifjúság meg is kezdte s jó-rosszul végzi is, a maga módján. Irástudóimnak segítenek, segítségükre kell szelniük, hogy a kezdeti elszigeteltségből kiemelve őket, tárgyilagosan rámutatva az esetleges eddigi hibákra, emiatt, megsejtsék az akarttal folytathassák a nemzetépítő munkát.

BEKE GYÖRGY

Kiket küld a Magyar Népi Szövetség a képviselőházba?

Jakab János, a székely földműves-szülőktől származó harcos munkás-iparos vall életéről, hitéről és terveiről

(Brassó) A Magyar Népi Szövetség brassói megyei és városi intézőbizottságának szeptember 20-i ülésén a központi kiküldött kihirdette az országos végrehajtóbizottság határozatát, mellyel elfogadta a megyei és városi intézőbizottság javaslatát és a brassói választási lista élére Jakab Jánost állította.

Brassóban talán nincsen egyetlen magyar sem, aki ne ismerné Jakab Jánost. Mint régi MADOSZ harcos, később pedig az Iparosok Szakszervezetének megyei elnöke nagy megbecsülésnek örvendett, ez év januárjában pedig, amikor a körbizalom a brassói megyei szervezet élére állította, a megye és város népe készséges együttműködéssel adta tanújelét melegezésének.

LUKTETŐ ÉLET A SZÉKHÁZBAN

A MNSZ brassói szervezetének mester-utcai székházában luktető élet folyik. A választási harc szíve ez az épület, ahonnan utasítások és intézkedések futnak szét nemcsak a városba és megyébe, hanem a brassói körzethez tartozó Fogaras, Székely, Kis- és Nagyküküllő megyékbe is. A szervezet helyiségeiben földműves csoportok állják körül az íróasztalokat.

Tanácskérők, parasztosok bizalommal fordulnak a szervezethez, mely egyre inkább apja és anyja lesz a magyar tömegeknek.

Jakab János megyei elnök sincs egyedül. A gyárak munkásfelelősei, beszállók, a választási előkészítéséről. Beletelik egy fél délelőtt, míg minden kérdést megbeszélnek és a teendőket megállapodnak.

Mikor végre egyedül maradunk, azt sem tudjuk mi is kérdezzünk. A távbeszélő állandan csöng, a megyei elnököt keresik.

— Az életéről beszéljen — kérjük.

— 1896-ban születtem az udvarhelyi Székelycsombor községben — kezdi beszédét Jakab János. — Szüleim szegény földműves emberek voltak. Három hold sovány földcsereken volt s apámat sokat ette a gond, hogy miből tartsa el hatagú családját. Közben is felkerekedett és kiment Amerikába szerencsét próbálni. De bizony a bávols ígérte földje neki sem hozott mást, mint annyit, amennyit magyarnak, akik elhagyják szülőföldjüket. Egy vadbanynak vesztette életét s otthagya anyját szegényen a nagy családdal.

Tizenegy éves voltam akkor, két évig jubbunódó rokonnál éltem, akik munkám fejében ételt és ruhát adtak. Tizenhárom éves koromban Nagyszebenbe kerültem asztalosmesternak. Az édesanyám azalagyi ott a mesternél, hogyha nem fogadok szót, verjen meg. Szász nemzetiségű tanítómesterem élt is a jogával s én a nála töltöttem öt év alatt alapoztam levettem fészem a veréből. Az étel annál szűkebb volt. Igaz, hogy ennek fejében alaposan megtanultam az asztalosmesterséget s ezenkívül a német és román nyelvet szóban és írásban, mert mesterm nemet iskolára adott és inasításaim román legények voltak.

AKIT A CSIZMADIA TIZENHAT-SZOR TARTÓZTATOTT LE

Jakab János beszéd közben mélyen elgondolkozva néz maga elé. Aztán hirtelen erővel költözik arcvonásaira és egész más hangon mondja.

— Saját szomorú gyermekkoromban keresztül ládom ma is az idegenbe szakadt kis inas sanyarú sorsát.

és terveim között fontos rész jut ennek a kérdésnek. Igyekezem a brassói fémipariskola ügyén lendíteni és

szívesen viselem a tanoncotthonok létesítésének ügyét.

Ezután a segéd-éveiről és katonaszkodásáról beszél. Elmondja, hogy mint 22 éves ifjú került kapcsolatba a munkásmozgalommal. A magyarországi tanácskorszak bukása után hosszú bűdosás után került Brassóba. Itt mint a szakmács és az asztalos szakosztály elnöke; a szünetes 16-szor tartóztatta le.

— Egy ízben Luca Lászlóval együtt tartóztattak le — mondja — s hogy nem tudtak vállonlani kisiskolai belőlem, dühükben annyira megverték, hogy egy hónapig feküdtem utána a Katalin-utcai kórházban. 1927-ben egy nagy asztalos-sztrájk után a gyárosok fekete listára tettek és mivel munkát nem kaptam, kénytelen voltam önállósítani magamat. Majd a képviselőválasztásokon, mint a munkás és földművesblokk jelöltje Udvarhelyre kerültem, ahol minden alkalommal szerény tudással néppunkért és a demokráciáért folytatott harcban kívenni a részemet. 1935—36-ban Kurkó Gyárfással együtt folytattuk a harcot a brassói Ipartestületben az ottani maradi vezetőség ellen. 1933-ban Deván jelen voltam a MADOSZ és az Ekéfront szövetségének megköszönésénél. Azt hiszem — mondotta — hogy a továbbiakról felesleges beszélnem, életem nyílt és ismét mindenki előtt.

Legfőbb célom és óhajom — mondotta befejezésül —, hogy hasznosan szolgálhassam a népem és a demokrácia ügyét. Bár — sok harcstársamon és munkás barátamon keresztül Brassó áll hozzám a legközelebb, igyekszem fogok az ország valamennyi magyar inasának ügyét képviselni és előbbre vinni — mondotta befejezésül Jakab János.

d. m.

Ez Kobátfalva! — ahol az egykori mecset maradványailal épült fel az unitárius templom

(Kobátfalva, a N. E. tudósítójától.) A Nyikó mentén szalad a lovas fogatunk. Becédről lekanyarodunk és görögnyős, kályis úton igyekezzünk Kobátfalva felé. A törökjárdás idejében nem mindennapi eseményeknek volt a tanja ez a vidék. Adáz harcok folytak a Nyikó menti tájakon, a muzulmán harcosok lófarkas zászlói hol földre tiporva, hol a templomok orman pihentek.

A falu felső felét, bár a házak egymás mellé voltak építve, Demeterfalvának nevezték. Itt még a közelmúltban is találtak török pénzeszségeket, lőszerszármokot és más apró tárgyakat, melyek a törökidőszak keserves napjait idézik fel a kulajok emlékében. A falu mai határában török mecset állt bizonyossággal annak, hogy

a mohamedán vallás még Erdély területén is próbált teret hódítani. A hegyoldalt, ahol a mecset állott, a jámbor falusi népek még ma is Kápolnás oldallának nevezik.

A harcok nyomait még ma is számos tárgy őrizi. 1834-ben aztán, amikor a község hatalmas tűzvész martaléka lett, leégett a templom is, az az újjáépítéshez meg a mecset épületét használták fel s így a török épület teljesen szétbontották. Az unitárius templom tehát török köveket, török kőfaragókat remekelt foglalja magában.

Kobátfalva, annak ellenére, hogy a Nyikó menti községek központjának számít, párdnyi kis falu, mindössze 540 lelket számlál és teljesen unitárius község. Székely földműves

lakossága hűségesen őrizi ősei viselőit, nem látni egy férfit sem, aki ne székelőhársnyát, s ne fekete lojból viselne.

Kellemes meglepetésben van részesünk, amikor megtudjuk, hogy a községben 18 középiskolás diák van. Minden évben diákbuli rendeznek, melyre összegyűl a környék összes középiskolás és egyetemi hallgató ifjúsága. Kobátfalva eddig is számos közéleti férfit adott az erdélyi magyarságnak. A földműves gazdák között sem ritka a 4 gimnáziumot végzett földműves. A községben mindössze két kórtanya van, ami viszont a józan életéről állít ki jeles bizonyítványt.

Gőzmalom is van a faluban, a Nyikó menti falvak lakosságának tehetőse része itt örölteti a kenyérnek valóit. Sajnos, az évi termés olyan gyenge volt ezen a vidéken is, hogy a malom udvarán elérnek az öröltető szekerek. Régen, évekkel ezelőtt, bizony nem így volt...

A fűrészlémben is látszanak folyni a munka. Épülethez, bútorokhoz szükséges deszkák és faanyagot állít elő az üzem s így a fűrészelt áruk hamar is könnyen hozzá tud jutni a vidék.

Amikor visszafelé indulunk Kobátfalva Székelykeresztúr felé, a leendő nap sápadt sugarai bevilágítják a Kápolnásoldalt, ahol valaha a török félhold fűrközte vissza a sárgás sugárkéveket...

Lakást keresek

Brassóban 4 szobást
horz való helyis: exko.

Lelelépési díjat fizetek.

Cím: Türkösi Postahivatal
vagy 1025 telefon szám
alatt Brassóban.

KÖRHAZAK, szanatóriumok, hivatalok és intézmények figyelmébe! Be-tegeket, hivatalokat, vagy intézményeket meglátogató hálóvendégek részére legmegelőbb a

Sztakics-féle „Fotel-ágy”

inert anélkül, hogy helyéből elmozdítanók, egyetlen könnyű mozdulattal átalakítható. Csinos bútorcsomag, amely nem árulja el éjszakai rendeltetését. Mint ágy nem alacsony, hanem a modern ág magasságának megfelelő kényelmes bútorcsomag, az ülés alatt külön, könnyen hozzáférhető ágynemű tártója van. Készíthető egyszerű és luxus kivitelben. Szabadalom bejelentve 38.683 szám alatt. A brassói iparosmesterek kiállításán aranyéremmel lett kitüntetve. Megtekinthető és megrendelhető:

Sztakics János kárpitosnál

Alapítási év 1936 SEPSISZENTGYÖRGY, Leni-utca 19 szám. Telefon 36 szám

A Székely Színház tehetségkutató versenye

Kik lesznek az erdélyi magyar színjátszás új értékei?

(Brassó) — A Magyar Népi Szívség mestertáncosai székelyháziak folyóan izgalomtól kipirult arcú lányok várakoznak A Székely Színház tehetségkutató próbájára jöttek. Csinosak, fiatalok, a legszebb ruháikat vetik fel a sorsdöntő próbára. Izgatottan kérdezték egymást:

— Miga mivel készült? Próbával?

— En ekeim akarok.

Meg előveszik a szájfestéket, berizporozzák az orruk hegyét, hogy teljes készületben lépjenek a bírábizottság elé. Ha félannyi tehetség van, mint amilyen szépek és kedvesek, a színház utánpótlás biztosítva van — gondolom. Nem tudják, hogy újságíró vagyok, érdeklődnek, mivel készült. Egy fűsorú Karády-tűka jóakarattal figyelmeztet:

— Tegyen egy kis festéket, nagyon szép!

NYILK A TEREM AJTAJA...

Végre nyílik a terem ajtaja. Bérczy, a színház titkára dugja ki a fejét.

— Parancsoljanak hölgyeim — invitálja őket barátságos mosollyal és kitarja az ajtót.

A bírábizottság tagjai hosszú asztal mellett ülnek. Itt van Tompa Miklós, a Székely Színház igazgatója, Lőrinc György, a kiváló tenorista, Egresz Rihárd karnagy, Dumbay Imre balettmester, Kovács Dezső, Bérczy Mihály. Érdeklődéssel néznek a betézőlő leányserg felé és jóakarattal mosolygással személik a nagy izgalmat.

— Kezdhettek! — adja ki a jelet Tompa Miklós. A jelentkezők sorában némi tötézés, mire Tompa Miklós megnyugtató közvetlenséggel mondja, hogy nem kell izgulni, mert erre nincs semmi ok.

Az első jelentkező énekelni akar. Szép barna lány, dús haja koszorúba fonva övezi kendőzetlen arcát. A „Kék né felecs”-et tudja. Egy kis csalódást érzünk. A régi elcsépett „hallgató” mindenki ünja.

De melkora lesz meglepetésünk, amikor tisztán és erősen csendül fel a hangja. A bírábizottság összeség: Kitűnő... nagyon szép tömör hang.

— De most lássuk, van-e hallása?

A szép lány a zongora felé fordul és figyeli a leütött hangokat. Pontosan eltalálja mindegyiket, kitűnő füle van a hangot felviszi egészen a felső C-ig. Megkérdezik a nevet és lakását. Pórnás Annának hívják. A háromszéki Bereck községből való Szűz-lei földművelő. Itt lakik Brassóban a rokonainál, a Scherg-tyáiban dolgozik. A bírábizottság kéri, hogy másnap 6 órakor jelentkezzen a színháznál a továbbiak megbeszélése végett.

„Tangó-frizurás” kislány libben az emelvényre. Táncolni szeretne. Lépked, hajladozik és kering a „Kék Duna keringő” dallamára. A balettmester már meg is állapítja: nagyon kecses és tánchoz alkalmas szép egészséges teste van. A kislány eddig kozmetikusnő volt. Haví 360-at keresett. Húsz éves. Anyukája beleegyezett, hogy színpadra menjen.

KADAR KATA BALLADÁJA

Egy tizenhétéves széke kis csitri Kadar Katát szavalja. A prózá számoknál Nomp Miklós felélenkül hátramegy a terem végébe és onnan hallgatja.

— Mi az, amit szaval? — kérdezi a kislányt.

— Bal'ada.

— Milyen műfaj a ballada? — kérdezi tovább.

A kislány tágranyítja nagy kék szemét. — Nem tudom! — vallja be anyagi természetességgel.

— Dráma — mondja Tompa Miklós. — Tele feszültséggel. Képzelje magát a szerepek helyébe! Egy dráma nem lehet cacseregni. — És Tompa Miklós komolyan oktatja tovább a kislányt.

Közben két fiú is érkezik, mindkettő diák. Ők ketten képviselik az „erősebb nemet”. Kovács Dezső aggodalmasan megjegyzi, hogy férfiutánpótlás nincs. Mindkét fiú prózára jelentkezett. Tompa Miklós

Az első megállapodás

Csosz Dóra énekel. A brassói műkedvelők közül ismert. Nagyon szép hangja van, a bírábizottság is tapsol. Lőrinc György kijelenti: nagyon Meleg, művelt hang, olaszosan énekel és nagyon zenei. Tompa Miklós már is megállapodást köt vele. Próbaképpen lépjen fel itt valamelyik darabban, aztán a többi megbeszéljük.

Ezután ismét énekszáma. Csinos, barna nő, gyönyörű hangú. Csak egy baj van, a férje nem engedi a színpadra.

meghallgatja őket, aztán azt mondja, hogy tanuljanak sokat s ha jövőre újra Brassóba jön a színház, jelentkezzenek megint.

Szavakat, ének- és táncbemutatókat váltogatják egymást. Annak ellenére, hogy a bírábizottság atyáan jóindulatú és megnyugtató, legfőképpen rettentően izgulnak. Közben a terem megtelik hallgatósággal. Bejönnek az irodákból vagy a jelentkezők hozzátartozói.

Két diáklány is szerencsét próbál.

Az egyik diundi kis hajszába, nagy dióbarna szemmel. Olyan kedves arcskája van, kar, hogy nem tud énekelni. A másik hatodik gimnazista, széke, nagy csokorral a hajában. Kétszer is elakad a versben. Mindenképpen derül, amikor piros arccal vallja be — mint az iskolában —, hogy nem tanulta meg jól, mert nem volt ideje.

Egyik jelentkezőtől azt kérdezik, mit tud? Mivel készült?

Beszélgetés Kisbaconban Benedek Marcellel

a megújuló erdélyi irodalomról és az olvasók fásultságáról

(Kisbacon, a N. E. tudósítójától) — Az ősi Benedek-ház felé igyekszünk. Az udvaron barátságos farkosvadászal kutyá szalad elénk, körülzárja ruhánkat, majd ugatva a ház bejárata felé szalad, mintha a jövővén híret vinné szeretett gazdájának.

Az udvaron várakozunk, de nem sokáig. A házróz barátunk hamar

kicsalja gazdáját a házról. Benedek Marcellel, a hírneves egyetemi tanár, esztétikus mosolygós arccal üdvözl, s amikor megtudja jövetelünk célját, bevisz a dolgozó szobájába.

— Itt nyugodtan beszélgethetünk — mondja igazi székei társzólással.

— Igaz, hogy kint sem zavar senki, de már kezdődni az idő, bent kellemesebb...

A professzor még idehaza van...

Nem számítottunk a találkozásra, csak amikor Kisbaconba értünk, tudtuk meg, hogy a professzor még itthon van. Amíg gondolatainkat, kérdéseinket összegyűjtjük, megkérjük, mondjon valamit az elmúlt két évről, s irodalmi munkásságáról.

— 1944-ben hazajöttem Baconba, itt töltöttem el a telet is. A tavalyi, áprilisban, kapni meg a kolozsvári egyetem meghívását, így aztán véglegesen Kolozsvárra költöztünk. Az idén a geszvári Petőfi-ünnepély után feleségemmel s leányommal újra hazajöttem Baconba pihenőre. Két hónapja vagyok itthon és nyugodtan elmondhatom: kipihentem magamat. Pedig nem ültem tétlenül itthon sem. Csokonai Vitéz Mihály „Dorottya” című darabjából írtam egy farsangi vigjátékot.

— Nagyon szeretek színházal foglalkozni. A tél folyamán két darabot rendeztem a kolozsvári „Szentgyörgyi” Színházban, a „Szerelm és halál játékát” és a saját fordításomban színre került „A mi kis városunk” című amerikai darabot, melyben Fényes Aliz budapesti színművész vendégszerepelt.

Amint körülnézünk a világos dolgozószobában, az íróasztalon jelentékeny könyvhalmazt fedezünk fel. Rögtön eszünkbe jut a megszokott, de mindig újat hozó kérdés:

— Milyen írói tervvel vannak a professzor úrnak? — kérdezzük.

— Megvallom őszintén, nem szeretek terveimről beszélni. Azt is megmondom, hogy miért? Pesten,

pár évvel ezelőtt, az egyik lap szerkesztője telefonon ugyanezt a kérdést tette fel nekem. En — vaktából — bementem a tervbeveti regényem címét és rövid tartalmát. A következő napon, ugyanebben az ügyben, egy másik újságíró keresett fel, akinek terjedelmes felvilágosítással szolgáltam a már említett regényről.

„És tudod mi lett a vége?” — kérdezi ezalkalommal a professzor — A hatalmas cikke megjelentek az írói terveimről és főleg a készülő regényemről, egyes lapok teszték szerint ki is színezték a cikkeket. Azonban én az emlegetett regényemből soha egy sort sem írtam meg. Hát ezért... — és jóízűen felénk nevet.

SOK FIATAL TEHETSÉG

Az erdélyi irodalomról kezdünk beszélgetni. Figyelmesen hallgatjuk minden szavát.

— Nagyon sok fájdalmas hiányt érez az erdélyi irodalom az elhurcolt és elpusztult értékekben. En, amint a forrongó erdélyi irodalmat figyelem, nagyon sok fiatal tehetséget látok és remélem, hogy újra ki fog virágozni a mi irodalmunk is. Ahogy a háború elesettjeit pótolja a természetes fejlődés, úgy pótlódnak az írói és költői tehetségek is. Reménység nélkül nem lehet csatába indulni — teszi hozzá jelentőségteljesen.

— Nem arról van szó, hogy az írókat írássra serkentjük. Az a célunk, hogy az erdélyi olvasóközönség művelődési igényét, olvasási hangulatát fejlesszük. Tisztában kell lennünk arról, hogy az írók elmentek a házról.

— Semmivel — vallja be, — de nagyon szeretne színészni lenni. Lázár Máriának hívják. A végén kiderül, hogy nagyon ügyesen táncol.

A legtöbb jelentkezőt már ismerjük a Népi Dalárdából és a műkedvelő előadásokról. Szabó Gizit egy Ady verssel mutatkozik be. Nagyon izgatott, mert nem tudja eldönteni, hogy vajon elmenjen-e a színházal Marosvásárhelyre.

A DÖNTÉS NEM KÖNYVÜ DOLOG

Mert a döntés nem könnyű dolog. Tompa Miklós nagyon komolyan figyelemmel mindenkit. A színi pálya nehéz és küzdelemes pálya. A tehetség nem minden. Végien szorgalom és kitartás kell hozzá. Nagyon sokat kell tanulni addig, míg jó színész lesz valakiből. A növendékeknek be kell iratkoznok a konzervatóriumba, tovább kell iskolázni képességeiket. A tehetségeseknek a színház havi ösztöndíjat biztosít.

— Holnap megbeszéljük, — mondja búcsúzóul Tompa Miklós.

Akkinek sikerült, ragyogó és átszellemült arccal indulnak.

Tompa Miklós és a bírábizottság tagjai még maradnak egy ideig. Sorra veszik a jelentkezőket és meggyőzően megvitatják az eredményt. Vajon melyik is lesz majd igazi értéke az erdélyi magyar színjátszásnak?

s. 8.

és fásultsággal állanak szemben, amik felületen változtatni kell. És sürgősen. Ma ez lehetne az írók legfontosabb tennivalója. Természetesen számunk a tanárság és tanítás munkájára is ebben a szellemi háttérben. Tulajdonképpen a magam szerepét is ebben látom. Minden erőmmel azon vagyok, hogy az erdélyi irodalom szellemét és a közönség igényét fejlesszem, csiszoljam.

A professzor elhagyat, néma csend nehezedik a szobára.

— Ezt szolgálja az idei tavaszi könyvnapokra megjelent könyvem — mondja komoly meggyőződéssel — az „Irodalmi műveltség könyve” is.

Egy pillanatig kimegy, hogy piros almákkal megrakott kiskocsárral térjen vissza. s egy újjnyi vastag, beakott könyvvel.

— Eleget beszélünk, együnk is egy kicsit — mondja, mi meg nem káldatjuk magunkat kétszer.

A FELEK ÉS A TEMETŐ

Eléktesszi a behozott könyvet, egy jófogású töltőtől kíséretében.

Közben egy kicsit megdolgoztattak — írd alá ezt a vendégkönyvet.

Örömmel megtesztük! A kolozsvári egyetemi diákletről kezdünk beszélgetni. Amikor megnálja, hogy tanárra készülök és irodalom szakot választok, igazi székei fufangos, családka mosollyal fordul felém.

Igazán sajnálak, mert kénytelen leszel az én előadásaimat is hallgatni, no meg a fiamat is, aki egyébként kollegám...

Kisételünk a diszkertbe és onnan a gyümölcsösbe, azon az úton, ahol a professzor édesapja, Benedek Elek minden nap elszállt. A kert végében lévő dombról gyönyörű kilátás nyílik a Benedek-birtokra, s a szemben lévő új temetőre.

— Ott nyugszik édesapám — mutat át Benedek Marcellel a falu másik felében lévő temetőre. — Mintha a jó Isten is úgy akarta volna, hogy a sírjától is a saját felkelt nézze...

A kertkapunál elbúcsúznak a professzortól.

— Viszontlátásra Kolozsváron! — intget felénk, majd öreges lendéssel eltűnik az ősi ház falai között.

Csiky József

Ez a MNSZ választási jele: ————— !

A magyar szellemi élet az erdélyi szellemi életéről

(Brassó) — Szeptember hó folyamán jelent meg Budapesten a magyar haladó demokrácia szellemi és csoportjának kiadó folyóirata, a Fórum. A folyóiratot Darvas József, Lukács György és Ortutay Gyula, valamint Vörösmarty György szerkesztik. Első száma Lukács György, Darvas József, Dery Tibor, Antos István, Erdős Ferenc és mások cikkei mellett Illyés Gyula és Radnóti Miklós verseit közli.

A kiadón szerkesztett szemle-rovat Fogarasi Béla tollából értékelő cikkeket közöl a Komáromi Magyar Író szövetség lapjáról, az Utunkról, amelyet alább teljes terjedelmében közlünk:

„Két hónappal ezelőtt indult meg az „Utunk”. Előttünk fekszik az első négy szám. Igaz, nagy örömet szerez nekünk előadásai. Az erdélyi magyar demokrácia szellemi életének tükrét adja ez a folyóirat s közvetve az erdélyi magyarság egész társadalmi életének képét is. Ezekben a napokban, amikor Erdély sorsa eldől, különösen megnyugtató tudni, hogy az erdélyi magyar kultúra vezetése jó kezében van. A folyóirat magas művészi és elméleti színvonalú, céltudatos, kiegyensúlyozott, széles demokratikus összefogásra törekvő kultúrpolitikai vonala, változatos tartalma mindez arról tanúskodik, hogy az erdélyi magyar demokrácia tudatában van történeti hivatásának.

Mindenki tudja, hogy milyen nehéz egy nemzeti kisebbségnek a maga hagyományait őrizni, ápolni, ugyanakkor a magyar és a román nép közlekedését szolgálni és a magyar anyanyelv kultúrájával a kapcsolatot fenntartani. Gaál Gábor, Benedek Marcell, Nagy István, Balogh Edgár, Méliusz József és a többiek, a folyóirat szerkesztői és munkatársai tehetséggel, tapintattal, a korszerű feladatok mély megértésével végzik munkájukat. A folyóirat értékes anyagot nyújt az erdélyi magyarság életének minden területéről. Aki azt ad az erdélyi magyar irodalom legfontosabb kérdéseiről. Szociográfiai kutatásokat szervez és propagál. Tájképeket az Erdélyi Tudományos Intézet haladószellemű társadalomtudományi törekvéseiről. Örömmel értesülünk a Kolozsvári Román-Magyar Intézet felállításának tervéről, melynek feladatát Balogh Edgár az „erőváltás tudományának” megteremtésében látja. Demokratikus törekvések az erdélyi történelem új szellemében fogant revidálásának nagy munkáját szorgalmazzák. (Bányai László, László Gyula, hozzászólásai.) Külön és nagyon részletesen kellene írni a versekről. Ártisaius, formális szempontból nem olyan gondosan csiszoltak és csiszáltak, mint hazai verseink. Ezért, tartalmi gazdagság tekintetében az erdélyi magyar költők kétségtelenül többet adnak. Politikai költészet ez, pozitív hitvallás a haladás, a demokrácia mellett s az élmény ösztönzése, átülő intenzitása kizár minden retorikai elcsélezetést. Szeretnénk, ha például Salamon László „Németországát” nálunk is leköszölnék. Hasznos, fontos munkát végez Jánosvári György az új román költők, költők a kitűnő Tudor Arghezi névű fordításával.

Szekélyföldi magyar könyvkiadás... Bánsági magyar szellemi élet... Mennyi fontos probléma, mennyi konkrét feladat. Minderről tájékoztatást kapunk.

Kialakulóban van egy komoly kritikai szemle. Gaál Gábor teremtő irodalmi bírálatot kíván és Nagy István egy ilyen bírálatot ír Asztalos István útj, érdekes és problémátikus regényéről. („Író a hadak útján”)

Nem hiszem, hogy a szerzők összességében volna, de annál tanul-

ságosabb, hogy írásaikban közös probléma él. Író és olvasó, város és falu, munkás és értelmiség, magyar és román között megvalósul az együttélés, a közlekedés, a megértés, az összefogás útját. Az erdélyi magyar írók, publicisták, tudósok a maguk szűkebb világán belül egy nagy egyetemes probléma megoldásán járadoznak. S olyan komolysággal, olyan

HAÁZ SÁNDOR

az udvarhelyi néccsoport vezetője

A régi székely táncok feltámasztásáról

(Brassó) — A székelyudvarhelyi népi táncos csoport előadása feledhetetlen emléket jelent minden város számára. Nem „teljesítmény”, ez nem „mutatvány”. A székelyudvarhelyi táncosok egybeforrtak a tánc lényegével, élük a táncot. Azért keltenek élményt másokban, mert maguknak is élmény a tánc. Ez a titka tomboló sikerüknek.

Megkérdeztük Haáz Sándor tanárt, a csoport vezetőjét, hogyan született meg a már-már feledésbe merült székely népi táncok felújítására alakult táncos csoport?

A székelyudvarhelyi református kollégium diákjaival 1927-ben ötödikes gimnázista koromban kezdtük a székely falvak látogatását, ahol a székelyudvarhelyi református kollégium néprajzi múzeuma részére anyagot gyűjtünk. Énekszámokkal szórakoztattuk a falvak lakóit, hogy közvetlenebb és meghitt kapcsolatot teremtsünk velük. Ezek a régi nyomok haladva ezután hét év múlva, 1934-ben egyetemi hallgató koromban kezdtünk el a kiveszőben levő székely táncok feltámasztását és rögzítését az utókor számára. Tehát tizenkét évvel ezelőtt.

— Hogy csináltuk ezt? Ugy, hogy a falvakban szórakoztató előadásaink során a falu népével szűren érintkezve megtudtuk, kik azok az öregek, akik még ismerik az eredeti népi táncokat és el is táncolják. Lejegyeztük a nevüket, címüket és alkalomadtán táncra birtuk őket. A szokásos falusi táncok adták erre a legjobb alkalmakat, melyekben székely népviseletben vettünk részt. A mennél közvetlenebb kapcsolatok megteremtése ér-

A feltámasztott székely táncok diadalútja Brassóig

Az idei 1946. év farsangjának kezdetén újra megindultunk. Csak kis csoport, de mind jó táncosok. Ellátogattunk Háromszéken Úrmőse, Szárazajtára. Majd egy másik alkalommal a Kézdi és a Berecki járásba. Azután átértünk a gyergyói medencébe, Gyergyófalura és Csomafalvára. Utainkon 85 helységet látogattunk meg, Brassó a 36-ik. Hat község kivételével, ahol csak gyűjtőmunkát végeztünk, előadást is tartottunk mindenütt.

— Így tanítottunk és tanultunk. Mindent feljegyeztünk, lefényképeztünk és ilyen fényképes naplónak öröklöttük meg újraink eredményeit és élményeinket.

Elkérjük a naplót, forgatjuk és benne beszédessé számadatokra akadunk.

Megtudjuk, hogy az ez év farsangjától eltelt hat hónap alatt összesen 2600 kilométert tett meg Haáz Sándor táncoscsoportha és ebből 384 kilométert gyalog. Amikor a nehézségek, akadályok felől érdeklődünk, sóhajtozva említi meg, a legnagyobb nehézséget, a táncos csoportban csak háromnak van saját csizmája. A többiek hazulról kért kölcsönösközésben táncoltak végig a 30 helyen megtartott előadásokat.

szellemi felkészültséggel állítják fel a kérdéseket, hogy ez munkájukat kiemeli a „kisebbségi” érzés és gondolatvilág megköltöttségéből.

A trianoni béke után a magyar és román nép szerencsétlensége abban állott, hogy mindkét oldalon a reakció a nemzeti kérdést a maga céljaira tudta kihasználni. A nemzeti mozgalmak reakciók vezetés alatt maguk a reakció eszközeivé váltak. Reakciók vezetés alatt a nemzeti mozgalmak elkerülhetlenül soványkodtak, nemzeti gyűlölettel, nemzeti elnyomással,

illetve irreverenciával, revizionizmussal korcsosult el. A dunavölgyi népek legnagyobb szerencsétlensége volna, ha ez a fejlődés a párisi béke után megismétlődne. Ezt megakadályozni: a magyar és román demokrácia közös nagy feladata a jövőben. Az erdélyi magyar demokrácia kultúrmozgalmának történeti feladata az egész magyar nemzet és az egész román nemzet „együttélésének tudományát” a maga eszközeivel szolgálni. Ez az „Utunk” útja is. Sok sikert kívánunk!

dekében általában mindig is népviseletben látogattunk el a falvakba.

A régi táncokat azonnál meg is tanultuk az öregektől a már feledésbe menő táncokat és azután a falvakban jártunkban népszerűsítettük. Akkor még nem jegyeztük le, mert minden tudományos irányítás nélkül csak a magunk indítására végeztük a kutató munkát.

Paulini Béla gyöngyös bokrétyjának kezdeményezésére 1939-ben egy 28 tagú táncos csoporttal Londonba mentünk, ahol amerikai körútra szökdöttünk azzal, hogy onnan tovább megyünk a távolkeletre. A hatheites londoni tartózkodás alatt, fellépéseink nagy sikere gyűjtötte fel bennem a vágyat, hogy kivesző székely táncaink komoly felkutatásának szenteljem magam a jövőben. Természetesen már egészen komoly alapon, tervszerű rendszeres munkával.

A háború megújította amerikai utunkat. Ithon került kezembe Györfi István „Néphagyományok” című könyve, melynek előlévása végleg megerősített elhatározásomban és egyenes utat mutatott a további munkára.

Ismét diákokkal 1945-ben láttunk újra munkához. Ezúttal kibővítettük kutatási területünket és Udvarhely megyéből ellátogattunk Háromszékre is. Ott azonban csak arra szorítkozhattunk, hogy megismertessük az Udvarhelyszéken feltárt táncanyagot. Háromszéken ugyanis szomorúan tapasztaltuk, hogy ott már az öregek sem emlékeznek a régi táncokra. Ebbe azonban nem nyugodtunk bele, a következő évben újrakezdjük a munkát.

A brassói előadás alkalmával a színpadok mögött szerzett benyomásunkat közöltük: Mintha csak egy család járnánk lennének a tanárvezető és a negyven táncos. Régi táncolnak együtt? — kérdezzük. — Nem. A csoport tagjai nagyrészt újak — hangzik a meglepő válasz. Mindössze hat régi tag van köztük. Ezek első gimnazisták voltak, amikor elkezdtek, ma hatodikosok.

Egyaránt lelkéből szeretett gyermeke Haáz tanárnak mindegyik táncos. De amikor a színpadon táncolnak együtt, alig látszik különbség a tanár és „gyermek” között, — egynek a kivételével. Ez a legfiatalabb kicsi is — tánc közben a legnyékesebb közt bujkál át —, de talán a legtehetségesebb. Szereti, beczi is mindegyik, mint a szemefényét.

Elérkeztünk beszélgetésünk legérdekesebb részéhez: hogyan folyik a gyűjtő munka?

Táncosainkkal népviseletben ellátogattunk a falvakba — folytatta Haáz tanár beszámolóját. — Rendszerint vasárnapokon, vagy más ünnep, amikor tánc van. Udvarhelyszéken most is folyik a virtustánc: legények közt vetélkedés a lányért. Ilyenekbe is bekapcsolódunk. Ver-

senyre hívjuk a falu táncosait. Al-dott jó alkalmak ezek, amelyek az öregekben is megbízsergetik a táncos múlt emlékeit. Amint a visszaemlékezés megbillen az öregek lábait, ott termünk. Mindannyiunk csupa szem és utána — már kezdjük is járni a feltámasztott táncot. Utána nyomban lejegyezzük.

A hozzávaló zenét is gyűjtjük természetesen. Ebben lelkes segítőink Benke Lajos udvarhelyi római katolikus főgimnáziumi tanár. Szabad idejében mindig szívesen csatlakozik hozzánk. Nótát is gyűjtünk. Helyben megtanuljuk és cserébe megtanítjuk sok másra a dalos fiatalokat.

„FÜLEI HÁROMLÉPETŰS”
„ÚRMÖSI SÜRŰ”
„KECSETI SZÓKTETŐS”

A felfedezett táncokat az eredeti névhez fűzött helynévvel jelöljük. Mint például: „Szentpáli székendős”, „Szárazajtai rezegős”, „Fülei háromlépetűs”, „Kecseti szóktetős”, „Úrmösi sürű” stb.

Még érdekesebbek az egyes táncleírások és fordulók nevei: „Kecseszökkenős, mérges, kopogó, villa, kezeszós, faluvégi, begyes, kényes, terekős, sarkallos, rezegős, koppan-tós, csizmahegyes, sarokhegyes, fél-lábas, támadós, mártás” stb. Ezeket az elnevezéseket kiváltképpen Udvarhelyszéken használják.

Végül elkérjük ismét a fényképes naplót. Térképre lapozunk rá. Mi ez? — kérdezzük. — „Munkatérkép” — volt a válasz. Pontosan bejegyezve látjuk a távolságokat és a vándorutak előadásainak időpontjait. Valóban rendszeres munka az, amit Haáz tanár végez. A naplónak jegyző-füzetét találunk. Fellapozzuk. Sűrű írásszövegek közt magyarázó ábrák. A táncok „kottája”. Erre a táncok zenéje után érdeklődünk, ami Brassóban, különösen a marosszék táncán olyan tüzes hatást tett a közönségre.

— Egyrészt előforrásból merítjük a táncok zenéjét, ahol még zenéltek, vagy dalolják. Az egészen régieket, amelyeket „feltámasztunk” és amelyeknek a zenéjét a nagyot halló öregek, 70—80 éves aggyasztánok már nem tudják velünk közölni, megfélelő ősi zenedallamokból választjuk ki. Ennek Balog Ferenc kiváló székelyudvarhelyi származású hegedűművész a szakértője. Ő szerzi elő számunkra a régi népi táncainkhoz illő ősi dallamot.

A késő jelenbe ívelő mult visszanyúló látom megcsillanni a szálfamagas, csattanóan barnapiros arcú tanár fiúsan rajongó szemében. A munkája egyedülálló ma Erdély földjén. Kísérjük figyelemmel, tanácsunk szeretettel őt és ifjú táncos csoportját, halálvágyó öregek visszatekintéseit kutató útjukon. Némi nyilvánulásaink, egyéb területek látni szeretnénk ilyen Haáz Sándorokat és ifjakat, akik a táncok feltámasztásunknak lelkes útvezetői.

Nagy Mihály

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 800 főt állásfoglalóknak és „KI tud róla?” rovatban 200 lejt „Jagallan” vagy „Kereskedelem”-par-
rotban 300 lejt: Közgazdaság, közmeny 800 lejt
Legkisebb híreitel 10 szö. jelleg vagy kiadó címre
pótdja 500 lejt. Kereset híreitel: híreitel: oldai
előírás nélkül 500 lejt. szövegoldai: előírás: 70 lejt
négyzetem-ként. Gyazteljes 800 lejt négyzetem-ként
Nemzet: 10 lejt. szavanként. Dux két híreitel.